

6 am 4114 m RMU I. 922
Igaz Magyar - Nep
NEGYEDIK JAJJA
S-SIRALMA;

Es annak alkalmazóságával idvéseges
SERKENGETTETESE.

Mellyet

Az övesi edelmére verhedett dühös LENGYELSEG-
NEK, 1657-dik Esztendőben, MUNKACSNAL, a
Hatodik Honak, vagy Jvan-havanak. 16-dik, 17-dik
napjaitól fogva in való ki-írtese. egerése, es kegyetlen
öld. klesse, hozor velenőltetése. sejtet rajza.

M. P. A. L. által irattatott, s-prédicattott, mindjárt a
következendő Ur-napján, 24 Junii, 1657. a Szaros
Pataki Ecclesiában.

PATAKON,

Nyomtatta AZ ÖNAGYSÁGOK Könyvnyomtatója.
Renins György, 1657.

AMOS III. v. V, VI.

- 5 Avagy belé akadna-e a' madár a' törben, ha azt meg nem vetnék néki? Valyon fel szedné-e a' madaráz a' tört a' földről, ha tellyeséggel nem fogna?
- 6 Valyon mikor trombita harfog a' Varosban, a' nép nem futna-e őszve nagy rémultenn? avagy esiké olly gonosz a' varosban, melyet a' Jchovah nem szerzene?

Negyedik Jaj. Első Prædicatio.

3

Igaz Magyar-Nép

NEGYEDIK JAJJA. S-SIRALMA;

Es annak alkalmazóságával idvességes
S ERKENGETTETES E.

Luc. XIII. 1, 2, 3.

I.

E Rkezének ugyan azon időben valami emberek, kik ő néki hirt mondanak a' Galileabeliek felől, kiknek véreket a' Pilatus az ő aldozatjokkal elegyettette vala meg.

2. Es felel-vén Jeshus monda nekik, gondoljátok-e hogy e' Galileabeliek, bűnösök volianak volna a' több Galileabeliekkel, mi-vel hogy ezeket szenyvedtek?

3. Mondom nektek hogy semmikeppen nem: Sőt inkább ha meg nem tértek, mindnyajan hasonlatosképpen el-vesznek.

M Ely csudálatos nagy tűrő ízényvedő az Ur Isten, mellyel ugwan meg-gazdagítja a' haladatlan embert: mely idő alatt egy ízén fenn tartja az ő nagykegyelmét, ha ki kapna
Rom. 1. 1.
A 2 azon,

Negyedik Jaj.

azon. De ki eszmelli meg magát erre, sőt csak eszében is ki vést? Azzal feddözik vala a felő rézben y 54. Christus Urunk a Sido sokaságra, hogy noha egyéb időnek meg-circálában serény es szorgalmatos volna az: *Mikor látjátok úgy mond, hogy nap nyugatról felbő támad, azonnál azt mondjátok hogy zápor jó, s úgy leszen &c.* csak arra, a mire legnagyobb szükségek vala, úgy mint a kegyelem idejének meg elméréliére vala igen tunya, és gondviseletlen. *Képmutatók, azt mondja nékik, az égnek es földnek ábrázatjáról tudtok ítéletet tenni, az időről pedig (a megterélnék idejéről) mi azoka hogy nem tudtok?* Inti azért őket az 58. dik yben, hogy sietsenek, serkenjenek hozzá, mert rövid az idő, úgy fognak járni, mint a magara nem vigyázó vakmeió adós, kit midőn ha az ő Ellenkezője, a kinckadó, a Fő Tiszt eleiben híván, csak az utban is dolgot velle el nem igazítja, a Biró eleiben vonatik, es ötet a Biró a Szaczkoltonak kezében adja, a Szaczkolton pedig tömlőczre veti, a honnan ki nem megyen, meg az utolsó kússellerkeig meg nem fizet. Még a prädicallás közben vala Idvezetők, hogy ez dolognak praxisa, elő példája erkezek, szöl vala még hogy hír öve, szomorúságos ugyan felette igen, de az Urunk tanéráfához valóban alkalmatos fillendő. Az vagyon a fel vőtt igekben: *Erkezének azon időben valami emberek, kik ő néki hirt mondanak a Galilaabeliek felől &c.*

Két dolog vagyon itt: 1. az szomorú hír, melyet Urunknak hozának, y 1.

2. Idvezetőknek ítéleti a felől. y 2. 3.

Az 1. ben c' Cikkelyek vannak: 1. a hirhozók, vala

Első Pradicatio.

3

mi emberek; 2. a' hir, a' Galilaabelieknek vérek, azoknak aldozatokkal elegyített meg; 3. annak ideje, úgy mint mikor aldoznának; 4. nemie e' veszedelemnek, tudniaillik le vágattattanak: ezt téstí hogy azt mondja: *kiknek véreket az ő aldozatoknak vérekkal elegyítette meg;* 5. Szerzője vagy cselekedője ennek, a' ki Pilatus.

Az 2. dikban is kériő vagyon: 1. ez hirhozóknak egyebeknek is ítéleteknek meg-czafolása, avagy csak meg-igazítása. y 2. 3; 2. tanácsa Christus Urunknak, ez szomorú esetből. y 3.

Erkezének azon időben valami emberek, kik ő néki hirt mondanak a Galilaabeliek felől, kiknek véreket a Pilatus &c. Ez az Eliő. A' mi ez veszélynak históriát nézi, erről alig találattik valamely Jónál világos emlékezet. Azt vélik nemelyek, hogy a' volt volna ez, melyről Sidó Joseph emlékezik, ki a'zi beszéli, hogy egykor egy Csábító, a Samariabelieket fel indítja; es fegyveresen az Gerizim hegyére gyűlti öszve, azt igervén nekik hogy ő az sz. edényket ott a' b' gen felsővén nekik megmutatja. Es hogy az dologhoz nagyobb szerencséjek lenne, isteni szolgálaton aldozatokan kezdik. Hírevel esven ez Pilatusnak, rajok út, es ugyan ott jobb részent levágatja őket az Sidó Presidiummal. De nem töm mint adhatunk ennek hírt, holot nem Samaritanusoknak, hanem Galilausoknak mondja sz Lukács, hogy ezek, voltak. Vagyon a' Cselekedetek könyvében is egy Galileai Judasról emlékezet, a Gamaliel tanács adása A. 5. v. 37. ban, ki a' ravasznak idejkor tamadván, sok népet hitet vala maga után, ki azt mondja, elvesze, es mindnyajan a' kik után ma csabultanak volt is &c. Mint hogy ez nép semmit ne-

Joseph.
Antiq. 1.
18. c. 7.

Negyedik Fej.

Aa. 5. v.
36.

hezebben nem szenyvedet, mint hogy mafoknak kivalt keppen a' Pogany Romaiaknak voltak igájok alatt. Ehez kepest ottan ottan pártot ütöttek. Mely időben az őrdog is, ki az ő alkalmatosságát el nem mularja, sok Csabétokat támasztot. minémővek voltak ama' Tendas, ez a' Galileai Judás, s több sokak, kik után mindjárt sereg-gel csődült, az szabadságnak reménsegevel almodozó nép. Hihetőb hogy ez Judas fennek maga idejkor, vagy az után valo Szerzetű (kik vagy Szerzetekről hivattak Galilaeabelieknek, vagy ugyan nemzetekre nézve is azok lehettek jobb részent) voltak.

A' mia' Második dolgot illeti, az Idvezetőnk kérdésefel teszi, hogy az Hirhozok, s egyebek is ilyen értelemben voltak, hogy azok az szegény vesztettek, mind bűnösök voltak volna a' több Galilaeusoknál. Nem tagadja Urunk, hogy bűnösök nem lörtek volna; de hogy bűnösök, azt meg nem engedi. Egyszer s' mind megtanítja s' inti őket, hogy ne azon csüggedzenek hanem magokban szálván, igen hamar térjenek meg. Illyen okát adván, mert egy átalýaban *ők is hasonlatosképen elvesznek.*

A' Tanuságokra menjünk már: melyeknek nagyobb részét csak említtem; az utolsón allok deréksán meg.

Tanuság.

1. Tanuság. Sok véletlen siralmas veszely alá vagy on vetteten ez a' nyomorult élet: onnan is a' honnan nem tudná várni, galyibájá esk.

Ihol itt bokrosával a' pelda, ugy mint a' Galilaeabelické, es az tizen nyolczaké, kikre a' Siloam rónya szakad.

da. O

Első Predicatio.

7

da. Oh ha Isten neked is mint Gehazinak, szemedet egykormeg nyitná, elszőnyékednél el hálnál belé, minemő rettenetes esetek csügnek fejed felet: melyeknek né-mellyike szintén nyakadban szakadólán all! A' vén Jakob Pharahónak tött feleletű jussón itt eszedben: *Gen. 47. 9.*
bujdosásom esztendejének napjai, kevesek es gonoszszok: es am a' Jjobé: bőrvolkodók háborúsagokkal. *Jjob. 14. 8.*

Hafzna. Ne leghát felettebb bátor, mert meg lehet, hogy akkor esik több rajtad. Jussón eszedben a' David szava: *Azt mondom vala az én csendes állapotomban, soha meg nem változik állapotom... de elrejtven te orczádat, meg haboztatám &c.* Hát, mond hacza, csak félni rettegni kell, holot, az veszedelemtől való félelem, nagyobb a' veszedelemnél magánál? Ha ugyan bátor kíván sz lenni, a' hol a' 91 dik Soltár, veddelő azt, s' dudolgasd lelkedben, *Timor mortis, ipsa morte pe-jor.*
megtanét az mit mivelj. Mely hez ha tartod magad, azt igéri ott a' szent Lelek, hogy *vadász törű, a' repeső nyi. Ps. 91. 3. 5. lák, ejelt rettegés, setetben kegyetlenkedő, es delben pusztító dög, nem árthat semmit. Az Ordeto Oroszlanokon, es mérgek kigyokon ártalom nélkül jár sz &c.*

2. Tanuság. Senmi gyorsabban nem repüll, mint a' szomorú történeteknek hire.

3. Tanuság. Egyre az emberi természet nem hanyatlík inkább, mint a' másokon esett szomorú véletlen történeteknek érdemes okának (mely a' bűn) hántorgatására; mely gonosz viszsza tselekedet is.

Az itt lévő duplas pelda mutatja ezt. Ezekén nyavalyásokon az veszel is rajtok; itélik is valoban őket, hogy

Tanuság.

Negyedik Faj.

8
 hogy megérdemlették, mert egyéb embereknel bűnös-
 bek voltak. Kin-is nem eset a nyomorultak között
 ez meg? Amaz Istennél igen kedves David, egykori i-
 gen nehéz betegségében azon panaszkodik keserves-
 sen, hogy azt sűrűrogták mindenek felőle: *Istennek atka*
 Pf. 41. v. *szallot rea, es mivel el-eset, már sem kél többé.* Az harma-
 8, 9.
 Pf. 3. 3. dik Soltarban is, midőn Absolon előt futna, azt mond-
 ták: Elhagyta Isten, *nincsen szabadulása az Uról.* Ugyan
 azon keserves állapottyában file hallattára, ama merges
 2. Sam. 16. nyelvű Semei így boszszontotta: *No ki, no ki te vér szopo*
 v. 7. 8. *Istentelen ember! Viszszadjamost az Ur néked a Saulnak min-*
 den háza népének verét - - - *es imé a nyomorúságnak közepette*
 Jjob. 1. v. *vagy, mert vér-szopó vagy.* Jjobot, kinck artatlantága
 1, 2. menyből allattatik, a' hypocritafáért víjattják Baráti
 Aét. 23. v. 4. hogy izenyved. Mit nem fognak Sz. Palra is ama botor
 parasztoz, hogy a' Vipera kigyót latyak az ő kezén függe-
 ni? *Nyilva ez ember gyilkos, kit nem hagy elni a' boszúállás,*
noha az tengeről megszabadult. Megesnek ebben még
 az Isten szerelmesei is. Szellyel jartában egykor a' Chri-
 stus, találgy emberre, ki születéstől fogva vak vala. Az
 Joh. 9. 1, 2, 3. kerdik az Apostolok tőle: *Mester, mellyik vétkezett, ezé*
vagy ennek születéji?
 Okai. Ennek tős gyűnkerés Oka, az emberben benne szü-
 lettérett *φλασις* maga szereteti, mellyel magának szo-
 kott hízkelkedni, úgy hitetvén magával, mint ha az ő ne-
 ki igazítás és bizonyfág gyanant volna a' felől, hogy az-
 ért eset másokon s nem ő rajta a' féle nagy szerencset-
 lenfég, hogy ő nem volna olty vétkes, jobb élető volna
 ő fokkal.

De visz

Első Pradicatio.

9
 Deviszszás és artalmas sőt nagy véték is ez ilyen-
 itélet, mind az szegény *Meg-esettek*re, s mind pedig ma-
 gára az *Jtélőre* nevez. Amazokra nevez, mert az ilyen
 kemény itelettel azok nyavalyások terhelődnek, bosz-
 szontatnak, s így e' keppen nyomorúságokhoz nyom-
 orúság adatik; mely nem vala szabados, s az ellen a' tifa-
 tunk ellen vagyon, mellyet Sz. Pal által parancsol Isten; Hebr. 13.
 v. 3. mellyről ide alab értünk. De z, ténnen magad ellen-is,
 a' ki mások bűnőknek hantorgatásában e' féle esetekkor
 fejedet töröd, felette igen s leg többet vétkezel. Mert
 midőn f'a' mig másokat visgalsz, a' magad szeméren.
 elfelejtés szemes lenni: s azonban, a' te veszéled is elő-
 ballag. Szomorú igen, de valóba világos példa itt ezen
 hirhajto, és több Sídóknak állapotjok; kik felebarátjok
 káran nem akarván tanulni, ő rájuk is nem igen fókára,
 elkövetkezék az e' hez hasonlo, sőt fokkal nagyobb kö-
 zönfés nagy romlás, a' Romaiak miat.

Hafzna. *Nehirtelenkedjél azért sóha, e' féle állapotok- Hafzna.*
ban, itélet tételeddel. Inkább könyörögj Daviddal: *Oh*
 Uram őrizd meg az én számat, oltalmazd meg, az én ajakim-
 nak ajtaját. *Ne engedjed hajlani az én szívemet gonoszra*
 őre. Sőt kezedd el is bédugjad szájadat, mert a' Jehova ese-
 Pf. 141. v. 3. 4. lekedte. Mit kell hat mivelni? Mándjart meg erted az kö-
 Pf. 39. 10. vetkezendő Tanuságból.

4. Tanuság. *Nem arra való az egyebeken for- 4 Tanuság.*
gór véletlen veszétek, hogy azoknak arra való erde-
meiket kellyen üzni süzni; ha nem meg kell azon remél-
ni, s magunk bűnét kell fel cirdalni, s meg térni: hogy
mi-is a' keppen ne járjunk. 9.

B

Vilagos

Világos ez Tanúság mind a két Peldában, s ezt adja maga is Jdvezetőnk ki: Gondoljátok hogy ez Galileabéliek, azok a tizenhatsz emberek, kikre szakadt az Siloam tornya, bűnösök voltak volna, a több embereknél? Mondom, nektek hogy nem semmi keppen: Sőt inkább ha meg nem tértek, mind nyajan hasonlatoskeppen elvesztek.

Okai.

1. Mert a' féle szomorú cselekedet, mint meg megannyi serkentő Peldák. Hogy Isten a' Lót feleségét Sóbavannyá változtatta, ezt az (Ufust) háznot adja ki a ből: Meg-emlekezzetek a' Lóth Feleségéről. Mind ilyen fősökká tőtte is ő Felsőge a' példákat, hogy regedet megfőzozzanak, ne fenyyvedj idő nap előtt meg. A' mik az elő megirattanak, a' mi tanúságunkra irattattanak meg. Olly kegyelmes a' mi Istenünk, hogy senkit addig nem büntet, míg először meg nem inti. Meg inti pedig vagy fenyegetéssel által, Amos. 3. 7; vagy példák kal, mint itt. Ez az oka hogy Isten, ki titkon is bőséztűt álhatna, nem cselekedez; hanem nyilván mindenek tudtára büntet, hogy egyebek meg rettenjenek. Csak meg intés lőnek e' példák is a' Sidosoknak; s ám nem fogvan, hasonló keppen min elvesznek.

2. Mert egyedől a' meg-terés (melyre valók a' magunkban szálás meg-remülés,) az ez köz, mely által

Mar. 3. 4. következő haragot elkerüljük. Halljátok Istennek a' mag 7. 8. ga Affecutoriajait biztató szavát erről: A' mely szempillantásban sententiát mondok a' nepre és az országra, hogy ki gyomlálom, meg rontom és elvesztem: Ha meg ter a' nép gonoszágából, a' mely ellen szoltam, en is meg bánom a' gonosz 13. melyet el végeztem vala hogy ő velle cselekedjem. Látsz halál 18. 21, 22, 23. lőt Ezechielnél: Ha a' hitetlen meg terend minden ő bűnei

ből, melyeket cselekedet --- semmi gonoszágáról --- több emlekezet nem léfzen. Avagy gyönörködme az gonosz embernek el veszteben --- hanem inkább hog meg-terjen és éljen! Ebből a' nagy kegyelmességből izen a' nagy irgalmú Isten, ama' veszett Juda Nemzetének, meg mikor már remenlég is alig volna felőllek: Szerezzen könyvet, s írd belé a' szókat, Jer. 36. 2. melyeket én szoltam te néked, az Israel és a' Juda ellen --- 3. Ha valamin meg hallaná a' Judanak haza --- hogy ki ki az ő gonosz utáról meg térne, és kegyelmes lenné az ő alnokságoknak és bűnöknek. Mellyel néked is oh bűnös ember! remenlég tettezen, hogy mikor már színtén a' veszedelem verme szélire jutottál is, sőt fel labod mar ez siralmas korpóban benne is; tsak meg- rettenvén ternél meg, kéls volna a' kegyelem.

Hát ugyan semmi okból nem szabad, e' féle masokon esett szomorú romlásokban, azoknak bűnöknek hán tolgatása? Bizonyal nem, a' vegre, hogy az a' nélkül is elég nyomorékokat terheljed; de a' vegre hogy te magadban szálvan, vagy meg-ovd magadat; vagy azon, vagy fokkal nagyobb bűnöket találván benned, fel serkenj, s meg-terj hamar, mig az utban vagy; szabados, s hasznal is.

Háznai. 1. Czáfoló feddés. Innen mint egy tükör. Háznai. ből, magokat cselekedeteket ki nézhetik azok, a' kik különbben cselekedeznek, ha jöké nem é; kivaltkeppen a' kik örülnek is s csuffagot tűznek, a' masok szomorú cseleken, mely őrdögi őrdöm is (ἐμψυγχανία) s vízfűza adják még. a' mint az 137-dik Soltárnak 7, 8, és kilenczedik versei tartják. Nem lehet tovább magamat tartoztatnom, hirtelen itt szavamat rejad fordítom, oh nyomor.

- rult Magyar nemzetben letelepedett Isten nyája! Avagy
 Ef. 17. v. 22. oh *Sion Leánya*, nem hasonlokat szennyvedtél a' te Semei
 idtől, mostani siralmas esetekben, azok hoz a' mellyeket
 David a' Saul Nemzetfőge béli Gerának fiatul szennyvede,
 a' mint fellyeb meg hallád? *Am szepén jartok, am nyere-*
tek benne, elmehtek vele, ezt hozta a' szép igyetek. Menyi
 Pf. 40. 16. fok kacajta ha ha-haj útnak, s' úznak ma rajtad, mint Da-
 vidon; s' ajándékokat küldöznek egy masnak örömök-
 ben! Sőt olyan szokat is kell hallanod, minémöket
 izen vala *Rabsake* amaz Istenféli Királyra *Ezechiasra*. Jf.
 Ef. 16. v. 4, 36. v. 4, 5, 6. &c. olvasd meg ott. Mely nagy keserű-
 5, 6, 7. gedben ninesen mit mondanod egyebet, hanem a' mit
 az Isten népe *Micheas* idejében: *Ne örölj az én nyavalamon*
 Mich. 7. v. 8. 9. *én ellenfelem, mert noha elestem, de felkelek, mikor a' s'etőség-*
ben ülnék is, az Úr leszen enném világosságom. Az Úr ha-
ragját hordozom, mert várkeztem ellene &c. Tudd meg
 1. Pet. 4. v. 17. azt is, te mi rajtunk kaczagó! hogy a' mint Sz. Péter
 mondja: *Jdeje hogy az ítélet az Isten házában kezdések, hogy ha*
penig mi rajtunk kezdetek először, mint leszen azoknak dolgok,
kik az Isten Evangéliumának nem engednek! Júlson eszed-
 ben mi élék végtére az Edomitáknak, meg olvashadd Jer-
 Jer. 49. v. 7. 8. 8. miátnál; Rabsáknak, s' az Urán Senacheriben. Lásd Esá-
 Ef. 17. v. 23. 24. 25. isnál; ki azt jelentia' többi közöt, hogy *ki jött az Angyal-*
s' le vágott az Assyriaibeliekben s' az nyolczvan őt ezért: a' Ki-
rályt pedig a' maga két fia Templumban való imadkozása köz-
 Num. 11. v. 23. *ben vágátle.* Hídjed ezeneshetik rá tad. Nem rövidült
 meg a' Jehováknak keze: ugyan azon ő, a' ki az előt volt.

Kikhez oh ha a' miéink közzől is sokan, nem ad-
 náknak magokat! a' kik is alátomban bősíszontanak min-
 ket, ki egy í-ki más bűnünkre vetvén. Eő keppen Feje-
 delmün-

delmünket, kinek hivatalját Istenül hiszszük lenni, me-
 nyit karhozatták: *Nem ülhete vesztet! szép Fejedelemségét s'*
nemzetét; s' a' mi nagyobb vallást koczára vete: a' nép veszt-
miatta! Ilnet, *Nem vigyáztak s'iket s'egre s' vakmerőségre vótrék*
 a' *Gond viselőt* (melyben igaz, valoban sok fogiatkozt is-
 tóttunk) több e' feléket. De tanuld meg már, ám ne
 mitőlönk, ha nem az igazlagnak Izájától: Nem arra
 való e' fele szomorú esetek, hogy te azokat bősíszon-
 táfra vegyed; hanem példák ezek: mellyekből ha nem
 tanulsz, higyed *el veszt te is hasonlóképpen.* Nem olyvégre
 való azért a' siralmas példák, hanem a' mint a' követ-
 kezendő

2. Haszon meg-mutatja, jinnen két dologra igaz: s' Haszon.
 gattatol-foktattatol. Az 1. hogy meg esett szivel lelekkel
 ércsed ezeket. Külömben, ha hacza mint haragszik Isten
 Amos 6. v. 1. Amosnál 6-dikban, midőn ilyenkor az emberek vakme-
 rőségre vetvén magokat, erőszakoskodnak, es lelekben nem
 betegednek ugyan meg, a' *Joseph* házában romlásán. Jajt kiált
 Isten e' féleeknek es azt jó vendölteti hogy elől vitettnek-
 el a' nepek közöt a' foglagra. Szánakodjal azért s' a' lelked an-
 nyira meg esek rajtok hogy ugyan meg betegedjék az
 Hallyad mint parantsolja ezt az Istennek lelke az Apo-
 stól által: *Meg emlekezzetek a' foglyokrul, mint ha ő vellek*
 együtt foglyok volnátok: es azokról a' kik nyomorgattatnak,
 mint ha ti is testben szennyvednétek. Ezt kívania a' testnek es
 a' ban a' tagoknak hasonlatossága is: *Ha egyik tag szennyved,*
 ugy mond azon Apostol, *egész mind a' tagok egyetemben*
 bántodnak. Nem vesztet el higged jutalmát. Ércsed csak
 mivel ajánlja Isten magát a' Soltarban: *Boldog az, a' ki kö-*
 nyörül a' nyomorult, a' vesztedelemnek napján meg szabadtja
 őtet az Úr.
 Vagyó-

Quicquid
 delirant
 Reges,
 perstuntur
 Achivi.

Amos 6. v.
 3, 4, 5, 6.

v. 7.

Hebr. 13:3.

Cori. 12.

Pf. 41:1.

Vagyon-is itt bizony a' minn valóban meg-eshetik, ha fa nem vagy, a' lelked. Tsak kettőt gondolj bár. 1. *Mi esett e' napokban*, úgy mint eszteneznapi, s'attul fogva? 2. *Kiken eset?* 1. Mi eset? Mi? színtén ollan dolog, sőt siralmasb, mint a' Galilaeusokon. *Munkács* s'az ott lévő környék, jussan itt legelőször-is eszedben, kik eszten vasfarnap, az szét dolgokról való elmekédések között, a' duhós kegyetlen Lengyel lakroktól, mint meg meg annyi vérszopó Pilatusoktól, véletlenül meg üttetvén, sokak kegyetlenül meg-ölettettenek, a' város es faluk neki gyújtattak, Tornvok, harangok, Egyházak őszve egettetttenek. De leg-szörnyebb a' te veszedelmed, oh nyavalyas *Bereg-száz!* holot az nép a' Templumra szorulván, es azt rajok viyvan az ellenfeg, kicsinytől fogva nagyig, felmészaroltattak, mint egy az oltaron, az az ugyan ott az Isteni tisztetletnek helyen. Lattal volna akkor egy veszteg altoóban sok száz hazokar rettenetes gerjedezssel, ropagással egni. Ah itzonyatos nagy dühöség! oh, semmikönnyhullatásokkal elegge meg nem sirathatandó sors!

S. hát ha 2. szor, a' Kiken ez eset, gondolándod: úgy mint édes nemzeteden, sőt szomszédidon. s' még penig a' legközelb valokon, kiknek veszedelmeknek füstit és langját innen lathattad; sőt veled azon egy valláson lévő szerelmes Atyádfiain. a' kikkel egy *Istened, egy Urad, egy Atyád, egy hited, egy keresztesed*, egy son kenyceren nevedtél, terjedtél! Oda vagyson már ezeknek edes lakó honnyok! oda vannak kedves Attyokfiain, Férjek, Feleségek, szerelmes edes gyermekek, kiket a' könyörülletes Szüleknek szemeink láttokra koncsoltanak fel!

Az tiszt-

Az tisztességébéli, becsülletes Átszszonyi-alatok között sokak (mel' a' halálnál-is keferveb) rutul meg ferteztette nek' meg-is ölettenek kegyetlenül! Oh meg sirathatatlan sors! a' kik a' veszedeléből elszaladhattak is, mar remenlég nélkül bujdosznak, lappanganak erdőköz, heg'eken, csak az egy szegény pusztá tettekkkel maradván: a' nélkül-is elvévén isten a' téli kemény derek által mezejeknek es szőlő-hegyeknek többire mind remélhető hasznát! Oh egyedől könyörülő edes Atyánk, szánd meg ez nagy romlást, s' torold meg érdemes keppen! *Emlekezzél meg az Edo. Pf. 137. v. mitak ellen az te szerelmes Jerusalemednek napjairól, kik ezt mondottak mondják ma is: Roncsatok, roncsatok mind fundamentumig valami abban vagyon. Babylonnak Leánya, te is elpusztítatol: boldog léfzen valaki meg fizet néked a' te gonoszságodért, mellyel miellenünk voltál. Boldog ember léfzen a' ki Örc.*

De nem elég itt a' pusztá szánakodás, ez meg sirathatatlan nagy romlás; hanem légelleni-is tartozunk, nyomorodott szegény edes hufunkat csontunkat: a' kik től lehet karral és kardal; a' kiknek Isten adta, élizel tanácsal, értékekkel, s' mindenek felett, fűrű könyörgésekkel.

Ez az *Első*, a' mit eselekednünk kell; A *Második* (mely magunkra néz) oh e' szomorú romlás halva, a' nagy Istenért, száljunk magunkban, s' térjünk a' mi eleitől fogva való, itentelen életünknek meg röstálására, es adjuk derek penitentiára minnen magunkat: ihol jó miréjünk is a' hasonló nagy veszedelem. *Azt véltéké (nekünk mondatik ma) hogy azok a' szegény romlott keresztyen Magyarok, a' több Magyaroknál bűnösbe lóttek volna? Mondom nektek semmi keppen nem. Sőt ha meg nem tértek, ti-is hasonló keppen mind elvesztek.* De talám kérded; hol hát hól kerlek az

hő

Rom. 3. 20.

Jae. 1. 33.

ut mod, hogy mentől hamarabb ezt mivéllyem, mert la-
tom az Istennek gerjedező haragját, mely ezenül min-
ket-is meg emészt? A' honhamarjában a' *Tízparancsolat*,
nincs annál jobb eszközöd: *onnan vagyón a' bűnnek csmére.*
ti, azt tanétja az Apostol: az a' tőkellertes *Tükör*, mely
ben-be tekenrvé minden mocskodat orczálatodon meg-
látod. Azt vegyed azért azt, elő. De tartok attól, hogy
ez regen porban, szénben hevervén nálad, nem mutat
oly világossan a' mint kívántatnék; hadd en, igen szépen
meg törölven, fordecsam Orczálatodnak, talam jobban
kilátod a' szennyeket. Ne esalathozzal meg, ihol ihol az
spongia, a' Catechisifed, a' melyet gyermekléged ulta-
tanuliz, vagy kellene tanulnod, f-rudnod regen. Jtt er-
hedd Istennek kívánságot, mi legyen voltakeppen. Egy-
nehany parancsolatokban csak furólan csinaljunk pro-
bat: a' szerént a' többiben is könyö előmened.
Azt kérdem, mellyik az első Parancsolat? Mond haezük
el: *Jdegen Istenid ne legyenek en előstem.* Már kérdlek a' Ca-
techisifnek rendi szerént, a' 94-dik Kérdésre: *Mit kíván*
Isten az első Parancsolatban? Ezt hogy valamint életmem
es lelkem idvelségét szeretem, szinten olyan igen szor-
galmatosan eltávoztásak, minden *balványozást, varaslást,*
bővölést, bajolást, babonálást, szenteknek a' vagy egyéb állatokna
segétségül hívását. Az egyetlen egy igaz Istentpenig iga-
zan megcsmérjem, csak ő hozzá bizzam, nagy alázatol-
sagal és engedelmesseggel magamat keze alá bocsáflam,
minden jot egyedül csak ő tőlle varjak. Vegezetre hog-
őtet szívemnek belső indulatjából szerescsem, féljem
tiszteljem: ugyanynira hogy minden teremtettt állatol
nelkül el-legyek inkább, hogy nem mint csak mi kicsiny

dolog

dologban-is az ő akarata ellen vetkezném: lásd meg már,
nézéd meg kedvezés nélkül itt magadat. Ha azt gon-
dolod, fazzal hizelkedel magadnak: Istennek hálá nem
vagyok en Balványozó, fát követ én nem im adok, An-
gyalnak, meg holt Szentnek én nem könyörgök! Fel-
Oh fők szantalá vagyón még ezeken kívül is, a' mik I-
stenid gyanant lehetnek néked. Pál Apostola' Fősvény-
séget nyilván balványozásnak nevezi. *Micsoda a' Főf-*
vénység, f-kicsoda az ilyen fősvény? az a' ki telhetetlen-
lévé, minden boldogságának aszt tartja, ha mentől több-
bet gyűthet, a' haszonnak szerelmével kimond háttalan-
képpen gerjedez; a' minden esze kedve: abba bizik f-a-
hoz ragazkodik a' lelke: es mind tisztelleges f-mind isten-
telen tisztellegtelen módon azon vagyón mint öreg-
béthesse kénését; ha kárt vall, főt csak a' reménség alát-
való hasznót el nem éri-is, csak nem bolondul meg belé.
No nem találz-e ilyen indulatot lelkedben; ezeköz-
zül is hányacska, a' kinek itt vétke nem volna? *Has Iste.* Phil. 3. 15
nüket-is emleget ugyan Sz. Pál. Kicsodák a' Has Istennü-
vek? A' kik az ő testeknek kívánságit, az ő indulatorykat
fellyebb becsüllik Istennél, es hasókról viselnek nagyobb
gondot, mint sem Istenre, es az ő rejá tartozandokra:
Istenek ellen vetkeznék inkább százszor hogy nem mint
csak mi kicsinyke édes bűnöknek-is egyszer kedvét szeg-
nék. Kicsoda már, a' ki ezekben számlalhatatlan képpen
lelkét meg nem ferteztetre, f-ekkeppen Has-Istentő nem
volna? A Varaslás, bővölés, bajolás, babonálás, f- azok
után járás-is, mind egy egy idegen Isten tisztelés; No
mint aránzód itt lelked csméretit? Avagy nem azonnal
panaszolkozhatiké vakmerő Magyar Nemzet, a' te Urad

C

Iste:

Istened itt ez aránt ellened, a' mivel régen Jeremias által Jer. 2. 28. a' Judah ellen? *Avagy nem a' te Városidnak* (mit mondok Városidnak, Iőt Faluidnak, Iőt Házaidnak, Iőt Iakosidnak) *számok szerént vannak-e ez te Istenid* ch Magyar Ország és Erdély? Kiknek nagyobb becsülletek, I-hitelek is volt eleitől fogva közted, mint az igaz Prophetaknak, noha reggeltől fogva rétetett Isten tudományt: *Ne menyetek Bethelben, ne menyetek Ekronban!* de nem fog mind ez napig: Szörnyű dolgok ezek!

Hát ha az harmadik, negyedik I több paranasolatokat visgald, el iszonyodol minemő szörnyű tenyészési, fajzati talaltatnak ez Elő Parancsolatban való megbotlásidnak benned! Jusson eszedben itt, számtalan, harkúlő színnel nem hamis, mind az által igen vak merő hitelkezéfid, mellyeket ugyan törvénytől vöttél bé, I úgy gyakorlasz: a' Iok *inquisitio*, Faluknak, Városoknak csak mi gyanúságra való számtalan szori felesketési: a' Iok *perfectum, altero se, tertio se, septimo se, vigesimo se, quinquagesimo se*, egy ő magával, másod, harmad, heted, huszad, ötvened magával való mentégek, rá esküvések. Feltéges Isten hova Iőt a' te szentéges és méltólagos nevednek, becsülése köztünk? El halgatom az Iok kordé bizonyt, Isten úgy elteszent, úgy tarcsont, Isten úgy segellyit: a' nyilván való Iok hamis hit, a' számlálhatatlan szabadjában regnáló, Iztok, átok, karomkodások, *ördög lelkű, ördög teremtetten, lélek lelek, Verjén meg Isten*, I több e' felék: a' mellyek nem hogy fogynának köztünk inkább minden esztendőnként, ujjabb ujjabb formájukat kohol I vért ki az Sarany, az gonoszlagban bé merült lelkeknek ülőjén.

Az

Az Isten szent szombatja, melyet *Urnapjának nevez* az Isten Lelke az Új Testamentumban, mivé Iőt e' Nemzetben? A' mikoron az Isteni szolgálatban kellene leginkább foglalkoskodni, akkor e'nek leg-több helyeken az elébb említett hitelkedések, villongások, igaztatók, váfarok, alá I felkorcsolyázások, a' Iok heja huják, leg szörnyebb dorbézolások, részegségek, versengések, szörnyű ivóltétek, vezekedések, vagdalkozások, gyilkosságok. Ugy hogy egész hete I szaka, nyilván I fel-Iőt ezébből feléni, Iőt tized rézen gonosz nem esik, mint az Isten napján. Avagy nem ördög napjává változtattad az Urnak gyönyörűséges szombatját regen?

Az Isten igeje penig (mely a' mi idvességünkre volna) annak szolgálati, I egyéb ez közei, úgy mint az egész Egyházi szolgálat (mert a' Catechesis tanítás szerént ez is mind a' negyedik parancsolatban hagyatik) mitsoda betűilletben vagyon köztünk? Vagyon olyanban, a' minemő I Jeremias emlékezik: *azt mondom vala, bizony úgy mond paraszok ezek, bolondok, nem tudják az ő Uroknak utát* --- Elmegyek a' fő emberekhez, eszollok nekik, mert ők tudják --- De azok is elszaggatták az igát, elszaggatták az köteleket. Es, a' mint azon Profeta panaszkodik, az Urnak szava csak szüntelen gyalazatokra es csufolásokra, vagyon mar azoknak, a' kik azt az Ur nevében Iztolák, I ezentől úgy Iészen, Iőt el is kezdődöt vala már, a' mint Christus Urunk jelenti szent Mathenál: *Vala egy cselekedes ember, ki plantala Szőlőt* --- es azt munkásokra biza. Es mikor a' szőlő éresnek ideje, eljőve, elküldé az ő Szolgait a' Munkásokhoz, hogy a' Szőlőnek gyümölesében hozzanak. A' Munkások pe-

C2

Apoc. 1. 10

Jer. 1. v. 3, 4. 5.

Matt. 21. v. 33. &c.

fokpenig meg fogván a' szolgákat, nemeltyeket azokban meg verének &c.

Az igazság hirdetőinek, az egy néhány efsztendőkben való gyalazatos forfók s mindenféle keférvés bántodások, jussan akar csak itt efszeden. A' mi nagyobb, a' Christusnak az Ecclesiák idvéseges igazgatására ki adottama' izükléges szép *Rendelese*, minemő rettenetes rufszidalomban forga ez egy néhány efsztendők alatt: kötve tartódott fok része az igazságnak, csak az egy szabad életnek féltéséből. Mely izörnyű partüresnek, s-a' lelki Király Christus ellen való törekedélnék részéi, cselekedői nem csak a' *Politikus* rend, ha nem még azok is, akiknek, fejek bé törésével is kellett volna, ez igazságot terjesztetni, s állatni. Mind ezek penig estenek, nem annyira tudatlanságból, mint tudva, lelki esmeretnek bizonyosság tetele ellen, s felemelt kézzel. Sűrőven tétettek ugyan fő bétöréssel is az Isten haragjával való fenyegetések; de csak szél volt a' prophetia: Jm valóban meg kezdi a' fogunk belé válni!

Num. 15.
30. 15.

Rettenetes dolgok ezek; de még csak az első Tabla ellen valók. Hát ha a' Második szerént is fel cirkalhatok életünket! Micsodás a' Magyar Nemzetben, a' szülcének, es azoknak a' kiket azok helyet rendelt Isten a' Magistratusnak, s minden lelki Atyáknak tisztelteki. Annyit tudok ebben is, hogy bátorlással merem allatni, hogy az attyokat meg esufoloknak, es az annyok tanétását meg utaloknak, s minden becstelenséggel illetőknek, azokat meg szidalmazoknak, atkozoknak, szemek ki vágására, minden völgynek holloji is, es testek megételeire, a' fok sáskeselyűfiak

lyűfiak-ú (mely veszedelmekre itéli az Isten lelke őket) a' lig lennének elegek. Prov. 30.
7. 17.

Hát ha az sok ezerféle, egyik a' másikat ott érő gyilkosságit; fok rut haragit, gyűlölégit, irigységit, (mellyek is mind meg meg annyi öldöklések) vizsgálod ez Nemzetnek! Továbbá, az rut tisztalan életet, pajkoskodásokat, rutnya fajra fajra szokot, es a' ezer forman való fajtalan maga visélést: a' teméntelen lopást, fok féle mesterlégek fízinek alatt való huzást vonást, nyuzást fosztást, nyilván való kegyetlén tolvajkodást, es mind ezeknek akarat szerént való büntetlentégeket, szabados voltokat; ha mondom ezekre s több előszamlahatatlan eláradott gonoszagra veted ez Nemzetben szemedet, ugyan meg fogladd lelkedben, s azt kell mondanod, hogy ha valaha, most s ez el allyosódott Magyarfág ellen vagyon helyec, az Istennek Hóseafnál lévő amaz keférvés panaszszának: *Hajlatok meg az Urnak beszédét ti (Israel Fiai) Magyarok, mert az Urnak póri vagyon a földnek lakosival, azért hogy ninesen ő benne semmi igaz beszéd, semmi irgalmasság, es az Istennek semmi esmérési ninesen a' földi emberekben. A' hamis esküvés, a' hazugság, a' gyilkosság, az Ország, es az parázosság eláradtanak, es egyik vér a' másikat ott éri. Mint a' delceg üsző, oltyan az (Israel) Magyar Nemzet, a' bálványokhoz ragazkodot. Megdögöl az ő borok, parázna kodván parázna kodtanak &c.* Hof. 4. 1. 2.
16, 17, 18.

Ihol csak illy formán, s hamarjában (maga, micsoda még ez, a' derek cirkalashöz képest?) a' mi szennyünket, a' hátulso' raskából, az elsőben rakogatván, menyi szörnyűleges bűneink felől tudósztaték lelkünk esmérti: melyhez képest azt kell már esudálnunk, hogy Isten

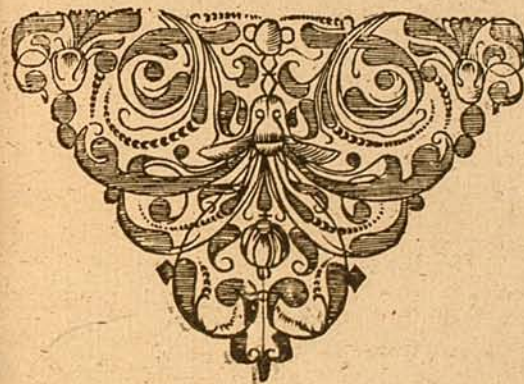
nem egyszer s mind kezdte rajtunk? s azt mondanunk Je-
 Thr. 3. 22 remiálsal: *Az Urnak nagy irgalma, hogy teljességgel
 meg nem emésztettünk.* E volna ez a magunkban izállás;
 de még ez nem elég; meg kellene e felett szörnyűképpé
 rettenünk is; de a sem elég, mert két felé ágazik még it-
 az ut, tudjuk jól, kétfő az Apostolnal a bánat, *Isten szerem-
 1. Cor. 7. v. való, mely idvességre szerez penitentiát; s világ szeremi való,
 10: mely halált hoz.* Az fegyhetlen vallás-tétel, s meg szá-
 nas bánaskivárattnék még ezek felett; de ez sem elég,
 mert sok hypocrita eljött még eddig: ez után az Isten he-
 reménkedés a bocsánatért, mely a sem elég, Pharaoh
 még eddig is eljőven. Hát mi? *A visszaterés a go-
 nosztul, és a jo-ra térés;* melyekben áll az igaz *Meg térés.*
 Melyről Isten kegyelméből külön való Tanítást ígérték
 Most meg szakasztom beszédemet.

Meg hallatok mely szomorú hírt hozának a Galile-
 úsok felől Jdvezétőnknek: melyről minemő üléte-
 tőn, tudtotokra vagyon. A honnan a mi Tanúságok kö-
 vetkeztenek, az szép *Hafsznaikkal* egyőt, még friss emleke-
 zetben vagyon nálatok. Ezzel rekesztem béc:

Mar Isten kegyelméből, ez Példából, ezen szék-
 két szer tanétottam; ez előt három négy elzindókkal,
 s im most. Adja Isten hogy avagy csak már, nagyobb fo-
 ganattal, mint sem akkor. Mivel az időben az keferve-
 dőghalal kezdven a környékben terjedni, én riktet-
 ez helyből a Pœnitentia-tartatra szóléltak vala, az Ur-
 nak nevében. Nem foga semmit a szép szó, meg kemén-
 nyéteket szivéteket, s csak nem úgy járék magam-
 Jer. 20. 7. 2. Prædicationmal, mint Jeremiás jart vala *Paschur* miat, Isten

ne tu

ne tulajdonította legyen. Rátok kőszőné az meg ha-
 ragutt Isten, ti réjatok is a keferő mérget, s le-vagá (mel-
 lvel nem boszízontalak, hanem szánlak s ingatlak, hogy
 annyival is könnyebben mozdulyatok) levágá mondom,
 uczaitekön szép nevendék ifjaitokat, sőt *ablakaitokra is*
 (hogy a Prophetával szóljak) az halál felhagot, s kivon-
 ta édes esetlemőiteket kebelitekből. Oh a maga-
 tok káran már tanuljatok. Amen! Amen!
 Légyen! Légyen!

RMK D. 935

Istenhez=valo igaz

MEGTERES.

avagy

Szent és Isteni igaz

M O D,

Mint kellyen a' bűnben heverőnec,
életet Isten kívánsága szerént meg-jobbé-
tani, és őtet magához engesztelni.

*Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában,
5 Auguszt. 1657-ben.*

M E D G Y E S I P A L által.

Nyomtatott Sáros Patakon 1658-ben.